

Тема 3. Організаційно – правові аспекти започаткування, діяльності та управління курортів

1. Нормативно – правовий аспект управління санаторно – курортними територіями.

2. Правові форми використання курортних, лікувально – оздоровчих зон та курортів.

3. Створення, розвиток та управління санаторно – курортними підприємствами.

1. Нормативно – правовий аспект управління санаторно – курортними територіями.

Законодавство про курорти базується на положеннях Конституції України (254к/96-ВР) і складається з Закону України «Про курорти» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2000, N 50, ст.435; із змінами, внесеними згідно із Законом N 3370-IV (3370-15) від 19.01.2006, ВВР, 2006, N 22, ст.184) та інших нормативно-правових актів.

Завданням законодавства про курорти є регулювання суспільних відносин у сфері організації і розвитку курортів, виявлення та обліку природних лікувальних ресурсів, забезпечення їх раціонального видобутку, використання і охорони з метою створення сприятливих умов для лікування, профілактики захворювань та відпочинку людей.

Правове регулювання визначено Земельним та Водним кодексами України, Постановою Верховної Ради України «Про оголошення природних територій міста Саки Автономної Республіки Крим курортом державного значення», Основами законодавства України про охорону здоров'я та законами України «Про курорти», «Про охорону навколишнього середовища», «Про планування та забудову територій», «Про основи містобудівництва», «Про оголошення природних територій міста Бердянська Запорізької області курортом державного значення»; Державною програмою соціально – економічного розвитку АР Крим на період до 2017 року (постанова Кабінету Міністрів від 30.08.07 №1067) та Програмою комплексного соціально – економічного розвитку м. Одеси, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.08.08 № 1088-р «Про схвалення стратегії розвитку туризму і курортів».

На основі вивчення природних можливостей територій та їх освоєння у визначеному порядку дають підстави для проголошення цих територій курортами. При цьому клопотання про оголошення природних

територій курортами повинно бути розглянуте відповідними органами (спеціальними уповноваженими центральним або місцевим органом виконавчої влади) в місячний термін. Рішення про оголошення природних територій курортами державного значення приймається Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України; місцевого значення – Верховною Радою АР Крим, обласними, а також Київською і Севастопольською міськими радами за поданням відповідних органів місцевого самоврядування. Загалом, функціонування курортів забезпечується повною вивченістю природних лікувальних ресурсів, наявністю відповідних лікувально – профілактичних закладів; спеціального обладнання і будівель (питні галереї, бювети, грязьові та водолікарняні, аеросолярії тощо), а також спортивних, культурно – освітніх закладів та майданчиків; закладів харчування, торгівлі, побутового обслуговування і комунального облаштування.

Державна політика України у сфері курортної справи визначається Верховною Радою України і будується на принципах:

- законодавчого визначення умов і порядку організації діяльності курортів;
- забезпечення доступності санаторно-курортного лікування для всіх громадян, в першу чергу для інвалідів, ветеранів війни та праці, учасників бойових дій, громадян, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, дітей, жінок репродуктивного віку, які страждають на гінекологічні захворювання, хворих на туберкульоз та хворих з травмами і захворюваннями спинного мозку та хребта;
- врахування попиту населення на конкретні види санаторно-курортних послуг при розробці та затвердженні загальнодержавних і місцевих програм розвитку курортів;
- економного та раціонального використання природних лікувальних ресурсів і забезпечення їх належної охорони;
- сприяння перетворенню санаторно - курортного комплексу України у високорентабельну та конкурентоспроможну галузь економіки.

Основні завдання державної політики розвитку санаторно-курортної галузі в Україні:

- створення та розвиток системи державного регулювання та координації в санаторно-курортній сфері на державному та місцевому рівнях;
- створення єдиного окремого центрального органу виконавчої влади з питань розвитку курортів;
- розробка пропозицій щодо вдосконалення законодавчої бази в санаторно-курортній сфері;
- організація роботи стосовно формування державних програм розвитку курортів та забезпечення їх реалізації;
- міжвідомча і міжрегіональна координація санаторно-курортної діяльності;

- контроль за збереженням та раціональним використанням природних лікувальних ресурсів, лікувально-оздоровчих місцевостей та територій курортів;

- розробка та ведення державних кадастрів природних лікувальних ресурсів і територій курортів;

- розвиток санаторно-курортної інфраструктури, покращення матеріально-технічної і науково-методичної бази санаторно-курортних закладів;

- удосконалення системи відновлювальної медицини;

- розробка і реалізація комплексу заходів щодо формування та запровадження ринкового механізму в санаторно-курортній галузі;

- налагодження співпраці санаторно-курортних закладів з транспортними, сільськогосподарськими, підприємницькими, банківськими структурами, страховими, туристичними та рекламними організаціями, використання маркетингу, менеджменту, досвіду організації туристичного бізнесу в просуванні на внутрішній та зовнішній ринки санаторно-курортних послуг;

- створення умов для залучення інвестицій в санаторно-курортний комплекс України шляхом надання податкових пільг, державних гарантій та інших засобів державної підтримки;

- пріоритетність забезпечення санаторно-курортним лікуванням та пільгами на транспортні витрати до санаторно-курортних закладів категорій населення, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки за рахунок бюджетних коштів всіх рівнів та позабюджетних фондів, а також хворих на туберкульоз;

- покращення фінансування санаторно-курортних закладів за рахунок державного та місцевого бюджетів;

- розробка та реалізація науково-практичних програм по вдосконаленню профілактики захворювань, нових лікувально-оздоровчих, стаціонарозаміщуючих технологій на основі ефективного використання природних лікувальних ресурсів і лікувальних факторів;

- розробка медико-економічних стандартів санаторно-курортних послуг і критеріїв ліцензування та акредитації, забезпечення на їх основі проведення акредитації та ліцензування санаторно-курортних закладів;

- підвищення ефективності санаторно-курортного лікування та якості обслуговування хворих, використання сучасних технологій прийому, розміщення, харчування, екскурсійного обслуговування громадян, які знаходяться на курортах;

- захист прав та інтересів громадян в період їх перебування на курорті;

- вдосконалення системи підготовки кадрів для санаторно-курортного комплексу;

- активізація міжнародного співробітництва щодо питань вдосконалення санаторно-курортної діяльності;

- встановлення економічно-вигідних умов для в'їзду, виїзду та перебування на території України для іноземних громадян, які користуються послугами санаторно - курортного комплексу;

- розробка та реалізація рекламно - інформаційних заходів щодо діяльності санаторно-курортів, впровадження інформаційних технологій та створення бази даних санаторно-курортних закладів, проведення форумів, виставок, конгресів, конференцій.

Завдання стосовно реалізації державної політики щодо розвитку санаторно – курортної сфери в Україні повинні бути реалізовані на основі Загальнодержавної програми розвитку санаторно-курортної мережі на певний період.

Увага до проблем організації курортної справи зумовлена негативними тенденціями в стані здоров'я населення, у т.ч. дітей і підлітків, високим рівнем інвалідності громадян, епідемії туберкульозу. Разом з тим, курортний потенціал країни знаходиться в стані хаотичного розвитку.

Оцінка сучасного використання мінеральних вод, лікувальних грязей, інших природних лікувальних ресурсів може бути проведена на підставі моніторингу цих корисних копалин. Результати досліджень дадуть змогу створити кадастр природних лікувальних ресурсів. Це, у свою чергу, буде базисним матеріалом опрацювання прогностичних оцінок перспективності природних лікувальних ресурсів.

Розвиток інфраструктури санаторно-курортної галузі (транспорт, зв'язок, комунальне господарство) потребує розв'язання територіальних, соціально-економічних, екологічних проблем і завдань, які пов'язані з розподілом і визначенням пріоритетних напрямів використання природних лікувальних ресурсів і пошуками шляхів збалансування міжгалузевих інтересів, вирішенням питань розміщення, житлового, соціального, інженерно-транспортного, комунального та інших видів будівництва, відтворення культурно - історичної спадщини, охорони та збагачення природного середовища санаторно-курортної галузі.

2. Правові форми використання курортних, лікувально – оздоровчих зон та курортів

Використання курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів здійснюється шляхом експлуатації корисних для профілактики і лікування громадян екологічних, економічних, культурних властивостей як природних лікувальних, оздоровчих ресурсів і факторів, так і власне території.

Право користування цими територіями здійснюється в двох видах: загальне і спеціальне.

Загальне користування курортними, лікувально-оздоровчими зонами і курортами здійснюють громадяни в порядку, передбаченому

законодавством України і визначеному місцевими радами. Так, в порядку загального водокористування здійснюється користування водами в оздоровчих цілях в місцях, що влаштовуються відповідними радами (ст. 64 Водного кодексу України); користування сприятливим кліматом — одним з основних природних оздоровчих факторів курортних та лікувально-оздоровчих зон.

Спеціальне користування курортними, лікувально-оздоровчими зонами і курортами здійснюють, в основному, санаторно-курортні і лікувальні заклади, заклади відпочинку і культури, видовищні підприємства, підприємства громадського харчування, торгівлі і побутового обслуговування та інші господарюючі суб'єкти, призначені для обслуговування громадян на таких територіях. Підставою для виникнення права спеціального користування є рішення відповідних державних органів, як правило, одночасно про утворення санаторно-курортних або лікувальних закладів і про передачу в їх користування територій, що підлягають особливій охороні. Такі відносини можуть виникати і як самотійні, наприклад, при передачі в користування підприємству джерела мінеральних вод для розливу та реалізації мінеральної води населенню.

Порядок надання в спеціальне користування курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів розрізняється залежно від видів їх природних лікувальних ресурсів та місця розташування. Так, користування лікувальними водними об'єктами для лікувальних, курортних і оздоровчих цілей регулюється Водним кодексом України.

Розробка родовищ підземних лікувальних мінеральних вод, лікувальних грязей та інших корисних копалин, що належать до природних лікувальних ресурсів, здійснюється за спеціальним дозволом (ліцензією) на користування надрами в порядку, визначеному законодавством України.

Мінеральні води, лікувальні грязі видобуваються в обсягах, ліміт яких затверджується Державною комісією України по запасах корисних копалин. Видобуток, підготовка, переробка та використання підземних лікувальних мінеральних вод, лікувальних грязей та інших корисних копалин, що належать до природних лікувальних ресурсів, здійснюються згідно із затвердженими проектами та встановленими Міністерством екології та природних ресурсів України квотами.

Родовища корисних копалину що належать до природних лікувальних ресурсів, надаються у користування юридичним і фізичним особам для використання з метою лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань. Порядок надання у користування таких родовищ визначається Кодексом України про надра та іншими актами законодавства.

Якщо курортними або лікувально-оздоровчими зонами оголошені території земель лісового фонду, то їх використання здійснюється відповідно до Лісового кодексу України.

Незалежно від підстав і порядку виникнення права користування курортними і лікувально-оздоровчими зонами права і обов'язки суб'єктів користування ними полягають у такому:

- дотримуватися цільового характеру використання таких територій;
- раціонально, економне використовувати природні лікувальні ресурси та фактори;
- виконувати необхідні заходи з охорони, відтворення природних лікувальних ресурсів, попереджувати їх виснаження та зруйнування;
- вчасно вносити плату за спеціальне користування;
- реалізовувати інші передбачені чинним законодавством для суб'єктів природокористування права та обов'язки.

Правова охорона курортних, лікувально-оздоровчих зон та курортів здійснюється державою і спрямована на забезпечення прав громадян на збереження і поліпшення здоров'я. До таких територій ставляться особливо високі екологічні вимоги.

Правова охорона курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів включає систему правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на їх раціональне використання, охорону від несприятливого впливу, відтворення і підвищення екологічної цінності, додержання їх правового режиму.

Основними правовими формами охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів є:

- організація округів санітарної охорони;
- встановлення компетентними органами правил та норм з охорони і відтворення природних об'єктів;
- визначення заборон та обмежень у здійсненні господарської та іншої діяльності на їх територіях;
- закріплення прав та обов'язків з раціонального використання природних об'єктів таких територій;
- запобігання забрудненню, засміченню, виснаженню природних об'єктів;
- проведення обліку, контролю, спостереження за якістю природних об'єктів цих територій, додержання вимог їх правового режиму;
- проведення інших заходів і встановлення інших вимог щодо охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів.

Правова охорона курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів включає систему правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на їх раціональне використання, охорону від несприятливого впливу, відтворення і підвищення екологічної цінності, додержання їх правового режиму.

Основними правовими формами охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів є:

- організація округів санітарної охорони;

- встановлення компетентними органами правил та норм з охорони і відтворення природних об'єктів;
- визначення заборон та обмежень у здійсненні господарської та іншої діяльності на їх територіях;
- закріплення прав та обов'язків з раціонального використання природних об'єктів таких територій;
- запобігання забрудненню, засміченню, виснаженню природних об'єктів;
- проведення обліку, контролю, ^спостереження за якістю природних об'єктів цих територій, додержання вимог їх правового режиму;
- проведення інших заходів і встановлення інших вимог щодо охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів.

У межах округів санітарної охорони встановлюється особливий режим землекористування: забороняється передавати земельні ділянки у власність і надавати у користування, в тому числі в оренду, підприємствам, установам, організаціям і громадянам, діяльність яких не сумісна з охороною природних ресурсів таких територій та забезпеченням сприятливих умов для лікування населення, а також проводити будь-які роботи, що ведуть або можуть призвести до забруднення ґрунту, повітря, поверхневих та підземних вод, негативних змін водного балансу, завдають шкоди зеленим насадженням, призводять до розвитку ерозійних процесів та негативно впливають на природні лікувальні ресурси, а також санітарний стан курортів.

Природоохоронний режим курортних, лікувально-оздоровчих зон визначається Кабінетом Міністрів України і Урядом Автономної Республіки Крим згідно із законодавством України. Місцеві ради, на території яких створюються такі зони, вправі видавати накази, спрямовані на попередження шкоди, що може бути заподіяна природним об'єктам таких зон проведенням будівельних робіт поблизу їх чи на них, роботою автотранспорту, шумом та іншим впливом.

Межі округів і зон санітарної (гірничо-санітарної) охорони курортів державного значення затверджуються Верховною Радою України одночасно з прийняттям рішення про оголошення природних територій курортними територіями державного значення, а місцевого значення — затверджуються відповідно Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами одночасно з прийняттям рішення про оголошення природних територій курортними територіями місцевого значення.

Режими округів і зон санітарної (гірничо-санітарної) охорони курортів державного значення затверджуються Кабінетом Міністрів України, а курортів місцевого значення — Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями відповідно до законодавства України.

Забезпечення спеціального режиму санітарної охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон та курортів здійснюють: у першій зоні —

користувачі природних лікувальних ресурсів; у другій і третій зонах — користувачі природних лікувальних ресурсів, землекористувачі та громадяни, які мешкають на таких територіях.

За порушення режиму використання і охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон та курортів може застосовуватися кримінальна, адміністративна, майнова, дисциплінарна відповідальність.

Чинне законодавство не містить спеціальних норм, що передбачають відповідальність за порушення режиму використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів, що є одним з його недоліків. Водночас у ньому є ряд норм, застосування яких можливе у відносинах, що розглядаються.

Підставою для відповідальності є такі порушення:

- самовільне використання курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів, природних лікувальних ресурсів;
- псування, пошкодження, знищення природних курортних і лікувальних ресурсів і факторів, порушення інших вимог з їх використання та охорони;
- нецільове використання курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів;
- здійснення в межах курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів будь-якої діяльності, що суперечить їх цільовому призначенню або може негативно впливати на лікувальні якості і санітарний стан територій, що підлягають особливій охороні;
- самовільна забудова будівлями, спорудами курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів.

Велику частину зазначених порушень можна звести до правопорушень земельного, водного, лісового законодавства України.

Під самовільним використанням курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів, природних лікувальних ресурсів розуміється використання місцевостей в межах курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів, встановлених у певному порядку, без відповідного дозволу компетентних державних органів, використання за рішенням відповідного органу, але з порушенням встановленого правового режиму, а також розробка родовищ мінеральних вод, лікувальних грязей, інших природних лікувальних ресурсів без відповідного дозволу.

Кримінальна відповідальність за зазначене правопорушення може застосовуватися за ст. 199 Кримінального кодексу (КК) України як за самовільне зайняття земельної ділянки після застосування до винного за такі ж дії протягом року адміністративного стягнення; за ст. 162' (незаконне добування корисних копалин) КК України.

Адміністративна відповідальність за зазначене порушення передбачена ст. 53' (самовільне зайняття земельної ділянки); ст. 63 (незаконне використання земель державного лісового фонду) Кодексу України про адміністративні правопорушення (КпАП).

За псування, ушкодження, знищення природних курортних і лікувальних ресурсів і факторів, порушення інших вимог з використання і охорони зон кримінальна відповідальність можлива за ч. 2 ст. 89 (умисне знищення чи істотне ушкодження лісових масивів шляхом підпалу); ст. 160 (незаконна порубка дерев і чагарників у лісах, що виконують санітарно-гігієнічну і оздоровчу функції);

ст. 228 (забруднення водосховищ і атмосферного повітря); ст. 207 (знищення, зруйнування або псування територій природно-заповідного фонду) КК України, якщо зазначені порушення вчинені в межах курортних, лікувально-оздоровчих зон та курортів.

Адміністративна відповідальність за такі порушення передбачена ст. 52 (псування та забруднення сільськогосподарських та інших земель); ст. 65 (незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур та молодняка); ст. 72 (пошкодження лісу стічними водами, хімічними речовинами, шкідливими викидами, відходами і покидьками); ст. 78 (викид забруднюючих речовин в атмосферу з перевищенням нормативів або без дозволу і шкідливого порушення порядку здійснення впливу на атмосферне повітря); ст. 153 (пошкодження або самовільна порубка зелених насаджень у містах) КпАП.

Порушення вимог з використання і охорони курортних і лікувально-оздоровчих зон, курортів, що полягає в невиконанні вимог щодо використання і охорони природних об'єктів, які знаходяться на таких територіях, тягне застосування адміністративної відповідальності (ст.ст. 53, 57, 59, 60, 67, 73 КпАП).

Під нецільовим використанням курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів розуміють використання земель оздоровчого призначення для цілей, не пов'язаних з лікуванням і профілактикою громадян, використання водних об'єктів, визнаних лікувальними у встановленому порядку, і земель водного фонду, на яких вони розташовані, для інших цілей, крім лікувальних і оздоровчих, користування надрами не для лікувальних і профілактичних цілей, якщо для цих цілей вони були надані.

При нецільовому використанні територій курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів винні несуть адміністративну відповідальність за ст. 53 (використання земель не за цільовим призначенням) КпАП. Крім цього, таке порушення згідно з п. 7 ст. 27 Земельного кодексу України, п. 6 ст. 55 Водного кодексу України і п. 5 ст. 26 Кодексу України про надра тягне припинення права користування територіями курортних, лікувально-оздоровчих зон або курортів.

За здійснення в межах курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів будь-якої діяльності, яка суперечить їх цільовому призначенню або може негативно впливати на лікувальні якості санітарної території, що підлягає особливій охороні, можливе застосування адміністративної відповідальності за ст. 53 (невиконання природоохоронного режиму використання земель) КпАП.

За самовільну забудову будівлями, спорудами курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів до винних застосовується кримінальна відповідальність за ч.ч. 2, 3 ст. 199 КК України і адміністративна відповідальність за ст.ст. 53, 63, 97 КпАП.

Порядок застосування кримінальної і адміністративної відповідальності встановлюється КК України і КпАП.

Порушення режиму використання і охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів може спричинити заподіяння шкоди, що є підставою для застосування майнової відповідальності.

Така шкода підлягає компенсації в розмірах і порядку, передбачених чинним законодавством України залежно від виду шкоди, об'єкту посягання. Так, у разі самовільного зайняття територій курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів, псування, забруднення земель оздоровчого призначення і інших порушень земельного законодавства збитки відшкодовуються в повному обсязі відповідно до ст.ст. 116, 117 Земельного кодексу України, ст.ст. 203, 440, 441, 453 Цивільного кодексу УРСР особами, що їх завдали. При відшкодуванні збитків, завданих такими порушеннями, суд відповідно до ч. 7 ст. 203 Цивільного процесуального кодексу України має право вийти за межі заявлених позовних вимог, якщо це необхідно для захисту прав і інтересів користувачів курортних або лікувально-оздоровчих зон, курортів.

Збитки, завдані лісу на територіях курортних, лікувально-оздоровчих зон та курортів відшкодовуються в розмірах і порядку, встановленому лісовим законодавством, зокрема, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 5 грудня 1996 р.!

Майнова відповідальність за шкоду, завдану деревам і зеленим насадженням на територіях курортних, лікувально-оздоровчих зон та курортів населених пунктів регулюється спеціальним нормативним актом.

Діяльність підприємств, що здійснюється з порушенням режиму використання і охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон та курортів може бути обмежена, тимчасово заборонена (зупинена) або припинена в порядку, передбаченому постановою Верховної Ради України від 29 жовтня 1992 р.2.

Місцеві ради, державні органи охорони навколишнього природного середовища, лісового господарства та інші уповноважені державні органи України в межах своєї компетенції та в порядку, встановленому законодавством, припиняють роботи, що здійснюються підприємствами, закладами, організаціями і громадянами, якщо під час їх проведення не виконуються встановлені спеціальні вимоги з використання і охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів.

3. Створення та розвиток санаторно – курортних підприємств

Підставою для прийняття рішення про оголошення природної території курортом є наявність на ній природних лікувальних ресурсів і необхідної інфраструктури для їх експлуатації та лікування людей.

Клопотання про оголошення природних територій курортними мають містити: обґрунтування необхідності оголошення природних територій курортними; характеристику природних лікувальних ресурсів, їх лікувальних факторів; кліматичних, інженерно-геологічних та інших умов, сприятливих для лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань; інших цінностей природних територій, що пропонуються для оголошення курортними; відомості про місцезнаходження, розміри, характер використання та про власників і користувачів природних територій; відповідний картографічний матеріал.

Клопотання про оголошення природних територій курортними подаються до відповідних органів виконавчої влади, уповноважених цим Законом здійснювати їх попередній розгляд.

Клопотання про оголошення природних територій курортними у місячний термін розглядаються:

- ✓ щодо природних територій державного значення - спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань діяльності курортів з урахуванням пропозицій Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад;

- ✓ щодо природних територій місцевого значення - відповідними місцевими органами виконавчої влади з питань діяльності курортів. У разі схвалення клопотання спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань діяльності курортів або його місцевий орган погоджує це клопотання з власниками чи користувачами земельних ділянок.

На підставі результатів погодження клопотань відповідно спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань діяльності курортів, його місцеві органи забезпечують розроблення проектів оголошення природних територій курортними. Проекти оголошення природних територій курортними підлягають державній екологічній та санітарно-гігієнічній експертизам, які проводяться відповідно до законів України "Про державну екологічну експертизу" і "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення".

У разі позитивного висновку державної екологічної та санітарно-гігієнічної експертиз щодо проектів оголошення природних територій курортними матеріали передаються:

- ✓ щодо курортів державного значення - спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань діяльності курортів до Кабінету Міністрів України;

- ✓ щодо курортів місцевого значення - місцевими органами виконавчої влади з питань діяльності курортів відповідно до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Рішення про оголошення природних територій курортними територіями державного значення приймає Верховна Рада України за поданням Кабінету Міністрів України.

Рішення про оголошення природних територій курортними територіями місцевого значення приймають Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради за поданням відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Забудова курортів здійснюється відповідно до затвердженого встановленому законодавством порядку генеральних планів курортів, іншої містобудівної документації.

Будівництво на курортах нових і розширення діючих промислових підприємств та інших об'єктів, не пов'язаних безпосередньо із задоволенням потреб відпочиваючих і місцевого населення, потреб курортного та житлового будівництва, або таких, що можуть негативно впливати на природні лікувальні фактори, забороняється.

Надання земельних ділянок для створення або розширення курорту здійснюється у порядку, встановленому Земельним кодексом України, на підставі розроблення техніко-економічних обґрунтувань використання землі та проектів відведення земельних ділянок з урахуванням затверджених округів і зон санітарної охорони, схем медичного зонування. Земельні ділянки курортів використовуються у порядку, визначеному проектом організації використання території та генеральним планом забудови курорту, з дотриманням вимог статей 31, 32 і 33 Закону України «Про курорти».

Розвиток курортів здійснюється згідно з довгостроковими комплексними і цільовими державними та місцевими програмами.

Програми розвитку курортів розробляються на основі даних кадастрів природних лікувальних ресурсів, об'єктивних показників ефективності лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань, результатів спеціальних наукових досліджень і проектних робіт, фінансово-економічних показників діяльності курортів. При цьому визначаються параметри та режим використання природних лікувальних

ресурсів з урахуванням екологічних та санітарно - гігієнічних обмежень тощо.

Містобудівна документація, що регламентує всі види будівництва на території курортів, розробляється відповідно до законів України "Про основи містобудування" , "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" та інших нормативно-правових актів і підлягає обов'язковій державній екологічній та санітарно-гігієнічній експертизам.